

BESLUT

2017-02-10

Dnr: 16/02930,
2931 och 2978

SAKEN

Rapport, SVT1, 2016-10-23, kl. 19.30, *SVT Nybeter*, SVT2, 2016-10-23, kl. 9.00, 12.00 och 16.00 och *Aktuellt*, SVT2, 2016-10-24, inslag om att hälsokostbutiker ger olagliga råd; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslagen frias. Granskningsnämnden anser att de inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGEN

Inslagen handlade om att hälsokostbutiker inte följer läkemedelslagen och bland annat ger kunder rådet att kokosolja och gurkmeja kan förebygga och motverka mot Alzheimer. I inslagen gick en reporter med dold kamera in i flera hälsokostbutiker med en påhittad historia om att hon hade en mormor som börjat glömma bort viktiga saker.

I inslagen medverkade en demensforskare som bland annat sa att folk med besvär skulle söka läkarhjälp först och att gurkmeja inte har någon positiv effekt på Alzheimer. I inslagen medverkade även en vd för en hälsokostkedja, en butiksägare och i inslaget i *Aktuellt* medverkade en enhetschef för Läkemedelsverket i studion.

ANMÄLNINGARNA

Anmälarna anser sammanfattningsvis att det i inslagen ensidigt togs ställning mot naturmedicin och alternativa mediciner. I inslagen utelämnades viktig fakta om den forskning som visat på gurkmejans positiva effekter, bland annat mot cancer och Alzheimers.

Anmälarna är kritiska till experten som medverkade. Enligt anmälarna saknade

han kunskap om gurkmeja och fick oemotsagd kommentera dess effekter. Enligt anmälarna är han dessutom jävig eftersom han har samröre med läkemedelsbranschen. En anmälare är vidare kritisk till att en företrädare för Läkemedelsverket oemotsagd fick medverka i studion i *Aktuellt*.

Flera anmälare är även kritisk till att reportern från Sveriges Television använde sig av en dold kamera.

AKTUELL BESTÄMMELSE

Sveriges Television ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kraven på opartiskhet och saklighet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande. Om allvarig kritik riktas mot en klart utpekad part ska dock den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Det ingår inte i granskningsnämndens uppgifter att pröva omständigheterna kring tillkomsten av ett program eller inslag. Anmälarnas kritik mot reporterns arbetsmetod att använda dold kamera utan den inblandades samtycke till publicering av inslaget lämnas därför utan åtgärd.

Nämnden konstaterar att inslagen handlade om att hälsokostbutiker gav olagliga råd till kunder och att bland annat en butiksägare och en vd för en av de granskade hälsokostkedjorna medverkade i inslagen och bemötte kritiken. Inslagen strider inte mot kraven på opartiskhet i detta avseende. Nämnden konstaterar vidare att forskaren var en tillfällig medverkande som var inbjuden i egenskap av expert. Hans uttalanden innebär inte heller att inslagen strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av granskningsnämndens vice ordförande Kristina Ståhl efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Kristina Ståhl

Johannes Wik